

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“

4199 С. ТРУД, ОБЩ. МАРИЦА, ОБЛ. ПЛОВДИВ

УЛ. „НИКОЛА ВОЙНОВСКИ“ № 2 ТЕЛ. 03126/2260

E-mail: u4ili6tetrud@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:
ТОНЯ КОЕВА

Директор на ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“

с. Труд

УЧИЛИЩЕН ПЛАН

ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА

ЗА УЧЕБНАТА 2025/2026 ГОДИНА

в изпълнение на Национален и Регионален план за действие по Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността през учебната 2025- 2026 година

І. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

„Грамотността е способността на човека да идентифицира, да разбира, да интерпретира, да създава, да обменя, да общува, да изчислява, като използва отпечатани и написани на ръка материали, свързани с различни видове контекст. Грамотността е продължителен и непрекъснат процес на обучение и/или учене, който позволява на човека да постигне целите си, да развие знанията си и потенциала си, както и да участва активно и обществено, към което принадлежи”.

Началната грамотност се свързва с началния етап от овладяване на четенето и писането в единство с разбирането на прочетеното и написаното, при който се овладява кодът за преход от графичните знаци към звуковата форма на думата при четенето и обратно – от звуковата форма към графичната при писането. Компонентите на началната грамотност са уменията да се чете, уменията да се пише и уменията да се разбира смисъла на прочетеното и написаното – умения, които следва да се придобият в първи клас в съответствие със заложените в националните учебни програми изисквания. В зависимост от функциите, целите и възрастовите групи, се различават следните видове грамотност:

- **базова грамотност** – умение за четене с разбиране на текст, за писане и за правилна употреба на езика в конкретен контекст (свързва се с компетентностите, които се очаква да притежават учениците в края на ІV клас)
- **функционална грамотност** – умение за откриване, подбиране, извличане, анализиране и синтезиране на информация от различни източници и за използването ѝ за постигане на дадена цел както в обучението по всички учебни предмети, така и в различни житейски ситуации (свързва се с компетентностите, които се очаква да притежават учениците в края на основното си образование)
- **мултифункционална грамотност** – компетентност за създаване, разбиране, тълкуване и критическа оценка на писмена информация (свързва се с компетентности, които се очаква да развият и демонстрират лицата в рамките на обучението си за придобиване на средно образование и на по-висока образователна степен).

ІІ. ВИЗИЯ

- ☐ Изграждане на общество на знанието, в което грамотността заема централно място за индивидуалното и общественото развитие и служи като основа за интелигентен растеж.

III. ПРИНЦИПИ

- ☐ **Партньорство** – възможно най-широко участие на всички институции на национално, регионално, областно и общинско равнище, медии, детски градини, училища, библиотеки, граждански организации и др. Спазването на принципа на партньорство ще допринесе за ефективното изпълнение на стратегията и повишаване на капацитета за развитие на предприетите мерки и дейности.
- ☐ **Концентрация** – усилията при изпълнението на стратегията ще бъдат съсредоточени в конкретни области, свързани с насърчаването и развитието на грамотността.
- ☐ **Допълняемост** – дейностите, планирани в стратегията, ще бъдат допълвани с инициативи, изпълнявани и финансирани извън планираните в стратегията мерки и средства.
- Дейностите в стратегията кореспондират с основни политики, насочени към повишаване на грамотността, очертани в други стратегически документи и национални програми (Приложение № 5)
- ☐ **Всеообхватност** – създаване на широка среда, в която ще бъдат създадени условия и реализирани дейности за насърчаване и развитие на грамотността. Благоприятната среда включва дома, детските градини и училищата, библиотеките, медиите, висшите училища и др.

IV. ЦЕЛИ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

ПОСТИГАНЕ НА РАВНИЩЕ НА ФУНКЦИОНАЛНА ГРАМОТНОСТ, КОЕТО ЩЕ ОСИГУРИ ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ЛИЧНОСТНО И ОБЩЕСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ЩЕ СПОМОГНЕ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ИНТЕЛИГЕНТЕН, ПРИОБЩАВАЩ И УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ НА ИКОНОМИКАТА.

1. **Повишаване на равнището на грамотност и увеличаване на участието в приобщаването.**
 - ☐ Прилагане на конкретни мерки, свързани с повишаване на качеството на обучението и по-конкретно с учебното съдържание.

☐ Предвиждане на стимули за отработване както чрез работа със семействата, така и чрез индивидуална работа с учениците.

2. Усвояване на български книжовен език в системата на училищното образование

3. Създаване на благоприятна среда за насърчаване на четенето и повишаване на грамотността

V. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

1. Организиране и провеждане на конкретни дейности и мероприятия в начален и прогимназиален етап, свързани с насърчаване и повишаване на грамотността.
2. Осъществяване на дейности за създаване и поддържане на интереса и мотивацията за четене.
3. Приобщаването на родителите и осъзнаване значимостта на грамотността за бъдещата реализация на децата.
4. Търсене на иновативни пътища за осъвременяване на образователния процес и интегриране на информационните технологии в обучението.
5. Сътрудничество между учителите от начален и прогимназиален етап с цел осъществяване на приемственост и успешна адаптация на учениците.

VI. МЕРКИ

1. Усвояването на български книжовен език е задължително за всички деца и ученици
2. Спазването на книжовните езикови норми в системата на училищното образование се подпомага и контролира от учителите и другите педагогически специалисти
3. Привличане на общественото внимание към значението на грамотността и популяризиране на четенето.

4. Подпомагане на родителите за усъвършенстване на техните умения да увличат и да насърчават децата си към четене и към развитието на езиковите умения. Предвижда се обогатяване на училищни библиотеки, на библиотеките в класните стаи и в стаите за занимания по интереси.
5. Осигуряване на лесен достъп до книги и до други четива.
6. Оценяване на равнището на грамотност.
7. Оптимизиране на стандартите за учебно съдържание и на учебните програми.
8. Повишаване на квалификацията на учителите за повишаване на равнището на грамотност.
9. Преодоляване на социално-икономическата неравнопоставеност
10. Преодоляване на неравнопоставеността при децата билингви.
11. Преодоляване на социално-икономическата неравнопоставеност.

VII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Определене и постигане на високи, но реалистични цели за подобряване на грамотността
2. Участие в международния ден на книгата и авторското право – 23 април
3. Насърчаване на интереса към книгата
4. Повишаване на мотивацията на децата и учениците да четат художествена и научна литература
5. Привличане на родителите в процеса на формиране у децата/учениците на интерес към четенето
6. Повишаване на информираността на родителите на ученици от различни етноси относно ролята на функционалната грамотност и възможностите за постигането и
7. Формиране на култура за четене на разнообразни книги за удоволствие

8. Популяризиране на достъпа до книги и други четива
9. Осигуряване на повече възможности за четене на книги за удоволствие
10. Повишаване на компетентността на началните учители за постигане на базова грамотност на учениците

VIII. ДЕЙНОСТИ:

Цели, мерки и дейности	Очаквани резултати	Отговорник	Срок
Цел 1. Усвояване на българския книжовен език в системата на училищното образование			
Марка 1. Усвояването на българския книжовен език е задължително за всички деца и ученици			
1. Усвояване на българския книжовен език се свързва с изисквания към устната и към писмената реч на учениците.	Да се спазват книжовните езикови норми в учебните часове по всички учебни предмети, в дейностите по различните образователни направления, както и в дейностите за осигуряване на общата подкрепа за личностно развитие	Педагогически специалисти	постоянен
2. Усвояването на българския книжовен език се осъществява в процеса на училищното образование и чрез осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие в училищата.	Провеждане на допълнителните консултации по учебни предмети, в т.ч. и по български език и литература, заниманията по интереси; библиотечно-информационното обслужване;	Педагогически специалисти	Постоянен
3. Осигуряване на условия за изучаване на български език от деца и ученици, за които българският език не е майчин	Овладяването на книжовно езиковите норми да се подпомага от познавателните книжки, учебниците и учебните помагала, които се съставят на книжовен български език, с изключение на учебния предмет чужд език.	Директор, Педагогически специалисти	постоянен
Марка 2. Спазването на книжовните езикови норми в системата на училищното образование се подпомага и контролира от учителите и другите педагогически специалисти			
1. Овладяването и прилагането на книжовните езикови норми на българския език от учениците е обект на проверка и оценка от учителите в учебните часове по учебния предмет български език и литература.	Овладяване и прилагане на българския книжовен език се установява и чрез устни и писмени изпитвания.	Учителите-НЕ, учители-ЦДО-НЕ	постоянен

2. Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата/класа.	Определение и постигане на реалистични цели за повишаване на грамотността	Кл. р-ли; нач. курс постоянен
Цел 2. Създаване на благоприятна среда за насърчаване на четенето и повишаване на грамотността		
Марка 1. Привличане на общественото внимание към значението на грамотността и популяризиране на четенето		
1. Участие в съвещания за представяне на Регионален план за действие по Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността през периода 2025/2026г.	Запознаване с плана на РУО Пловдив	Експерти от РУО
2. Разработване и утвърждаване на училищен план за насърчаване и повишаване на грамотността като неразделна част от документацията на училището	Определение и постигане на реалистични цели за повишаване на грамотността	Директор Кл. р-ли нач. курс учители-ЦДО-нач. курс
3. Планиране в годишните разпределения на учителите за провеждане на занимания в библиотеката, читалището	Повишаване на мотивацията да четат художествена литература	Октомври 2025г. Кл. рък-ли, учители, учители-ЦДО
4. „Вече сме грамотни“ – тържество в първи клас	Повишаване на мотивацията на децата и учениците да четат художествена и научна литература и гордост да се представят пред родителите	Март 2026 г. Кл. р-ли I клас
5. Организиране на участието и популяризиране на инициативата „Да подарим книга, да създадем библиотечен кът в училище“	Създаване на библиотечен кът в училище в и класната става.	Класните ръководители учители-ЦДО, постоянен
6. Васил Левски – четене на стихотворения и разкази в памет на Васил Левски между класовете.	Повишаване на интереса, привличане на общественото внимание и популяризиране на четенето.	учители-ЦДО кл. ръководители
7. Организиране на четения на открито./Зелен кът за четене-фондация „Прокътър и Гембъл“	Повишаване на мотивацията на децата и учениците да четат	м. февруари 2026г. Ежегодно
8. „Прояви креативност към захабената книжка – дай ѝ втори живот.“	Възпитаване на учениците в грижа към книгата	Октомври 2025г. Учители ЦДО
9. „Моята първа среща с книгите в библиотеката „– посещение на библиотеката от първокласниците	Популяризиране на международния ден на книгата и авторското право 23 април	Ежегодно април 2026 г. Кл. р-ли нач. курс
Марка 2. Подпомагане на родителите за усъвършенстване на	Популяризиране на достъпа до книгата	м. март

техните умения да увличат и да насърчават децата си към четене и към развитието на езикови умения			кл. р-ли
1. Организиране на тематични родителски срещи с родителите на децата и учениците за значимостта на функционалната грамотност.		Повишаване на интереса към книгата	Кл. р-ли нач, курс м. март 2026г.
2. „Отворени врати” - подкрепа на заниманията за четене с родителите		Изработване на книжки и възпитаване на любов към книгата	Учители м. януари 2026г.
3. „Да върнем децата при книгите” - обогатяване на кълотовете в ЦДО с книги чрез инициатива за подаряване на книга от родителите.		Популяризиране на ползите от четенето	Ученически парламент декември 2025г.
Марка 3. Осигуряване на лесен достъп до книги и до други четива			
1. Организиране на кълото в класните стаи на тема ”Книгите на мама и татко; баба и дядо”		Подкрепа на учениците при избор на четива и провокиране на интереса им	Според графика Кл. ръководители
2. Провеждане на дарителска кампания за създаване на кълото на книгата в класните стаи.		Призвличане на родителите като партньори в процесите на отработване и развитието на езикови умения	Класни ръководители
3. Създаване на училищни библиотеки по класове		Подкрепа на заниманията за четене в ЦДО от родителите.	Групи ЦДО 1-4 клас, постоянен
Цел 3. Повишаване на равнището на грамотност		Подпомагане от родителите за увличане и насърчаване на децата към четене	Род. комитети по класове м. декември
Марка 1. Оценяване на равнището на грамотност			
1. Ефективни форми на работа с учениците, не владеещи български език в достатъчна степен, в часовете за консултации, своевременно уведомяване на родителите за тяхното ниво на компетентност.		Популяризиране на достъпа до книгата	м. март 2026г. кл. р-ли
2. Проверяване на четивната грамотност на учениците в V клас.		Осигуряване на повече възможности за четене на книги в училище.	Групи ЦДО 1-7 клас,
Марка 2. Оптимизиране на стандартите за учебно съдържание и на учебните програми		Всеки ученик може да се ориентира при търсенето на книги и е прочел поне една книга.	класни ръководители
Марка 3. Повишаване на квалификацията на учителите за повишаване на равнището на грамотност			
1. Участие в дискусия по въпроси на началното отработване в българското училище, организирана от МОН, както и други подобни срещи и изяви.		Получаване на обективна информация относно възможностите на учениците за работа с различни видове текст и когнитивни равнища, оказване на своевременна помощ	Кл. р-ли нач, курс, Ежемесечно
2. Използване на различни интерактивни средства в часовете по		Описание на уменията на учениците за работа с различни	Кл. р-ли

ЗП и ИУЧ за повишаване на речево- комуникативната култура на учениците и засилване интереса към БЕЛ		типове текст според формата, типа и контекста.	постоянен
Цел 4. Увеличаване на участието и приобщаването и приобщаването			
Марка 1. Преодоляване на социално-икономическата неравнопоставеност		Усъвършенстване на държавните образователни изисквания за учебното съдържание и на учебните програми по БЕЛ в началния етап на основното образование	Съгл. график на МОН и РУО Кл ,р-ли нач, курс
1. Организиране на занимания по четене и по БЕЛ в рамките на целодневната организация на учебния ден за учениците от 1-7 клас на тема: „Мишката остави- на книгата се наслади“- почивен ден за компютъра			
2. Техника на четене – тренажор		Обучени учители от прогимназияния етап за прилагане на съвременни практики в обучението	Ежегодно Преподаватели-БЕЛ
3. Състезание за най-бърз четец „Минута е много“ в ЦДО- 5-7 клас		Създаване на условия за по-ефективна работа в мултикултурна среда.	април-май 2026г. Преподаватели-БЕЛ
Марка 2. Преодоляване на неравнопоставеността при билингвите		Въвеждане на иновативни практики	директор
1. Подпомагане за деца, чийто майчин език не е български, чрез включването им в различни прояви – публично четене, изработване на табла за езиковите норми и правила, изработване и представяне на презентации.			
2. Организиране на допълнителни занимания по четене и по български език в рамките на целодневното обучение и консултации по предмети.			
Марка 3. Преодоляване на дигиталната пропаст		Създаване на условия за целенасочена подкрепа на учениците, които срещат затруднения при четенето	м. февруари 2026г. Преподаватели-БЕЛ-1-7клас
1. Участие в обучителни семинари, организирани от РУО Пловдив за ИКТ в учебния процес в начален и прогимназиален етап		Проверка и оценяване на четивната техника на учениците	ЦДО – начален курс, м. април 2026г.
Координационен механизъм по отчитане на плана		Проверка и оценяване на четивната техника на учениците	Перчева, декември 2025г.
1. Изготвяне и представяне в РУО на отчет за изпълнението на училищния план за насърчаване и повишаване на грамотността			
Организиране на допълнително обучение по български език		Учениците по БЕЛ, възпитатели постоянен	Ученици по БЕЛ, учители-ЦДО постоянен
Приложение в практиката на иновативните методи за преподаване		Учител по предмети Според графика на РУО	
Приложение на ИКТ		Групи ЦДО –	

		начален курс
	Отчет и анализ за състоянието и напредъка на прямотността	Съгласно срокове определени от РУО
Съобразяване изпълнението на плана с Епидемиологичната обстановка в страната.	Според ситуацията	Всички учители

Настоящият план е приет на заседание на ПС с протокол № 10 / 10.09.2025 година и е утвърден със заповед на директора на училището